

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS SAUGOMŲ TERITORIJŲ ĮSTATYMO NR. I-301 32¹ STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4791“ PROJEKTO (TOLIAU – PROJEKTAS)
(TAP NR. 20-2001(3); TAIS NR. 20-13772(2))**

2021-01-07 Nr. NV-38

Vilnius

1. Projekto rengėja – Aplinkos ministerija.

2. Projekto tikslas – pateikti Seimui Vyriausybės išvada dėl Seimo narių (V. Rinkevičiaus, A. Stančiko, K. Starkevičiaus, J. Baublio) pateikto Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 32¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4791 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-4791), kuria **siūloma iš esmės pritarti teisinio reguliavimo pakeitimo tikslui**, kuriuo siekiama išspręsti prieštaravimą tarp Saugomų teritorijų įstatymo ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatų, reglamentuojančių kompensacijas už saugomose teritorijose nustatytus veiklos apribojimus, **tačiau nepritarti pasiūlytoms teisinio reguliavimo priemonėms** ir siūlyti Lietuvos Respublikos Seimui Įstatymo projektą Nr. XIIP-4791 tobulinti.

3. Dabartinė situacija:

- Šiuo metu kompensacijos už saugomose teritorijose nustatytas specialiąsias žemės naudojimo sąlygas yra apskaičiuojamos ir išmokamos Saugomų teritorijų įstatymo 32¹ straipsnyje bei Kompensacijų privataus miško savininkams už saugomose teritorijose nustatytus veiklos apribojimus apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarkos apraše (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 4 d. nutarimas Nr. 1578) nustatyta tvarka.

4. Projekto esmė:

Siūloma iš esmės pritarti teisinio reguliavimo pakeitimo tikslui, kuriuo siekiama išspręsti prieštaravimą tarp Saugomų teritorijų įstatymo ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatų, reglamentuojančių kompensacijas už saugomose teritorijose nustatytus veiklos apribojimus, **tačiau nepritarti pasiūlytoms teisinio reguliavimo priemonėms** ir siūlyti Lietuvos Respublikos Seimui Įstatymo projektą Nr. XIIP-4791 tobulinti pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

- Įstatymo projektu XIIP-4791 siekiama įvesti aiškesnį ir išsamesnį kompensacijų apskaičiavimo mechanizmą nei nustatyta Saugomų teritorijų įstatymo 32¹ straipsnyje ir todėl **siūloma nustatyti, kad kompensacijos už saugomose teritorijose dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo nustatytus veiklos apribojimus apskaičiuojamos ir išmokamos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatyta tvarka**;
- Tačiau siekiamas teisinio reguliavimo tikslas dėl aiškesnio ir platesnio kompensavimo pasirinktomis teisinio reguliavimo priemonėmis **nebus pasiektas**, nes pagal Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 13 straipsnį kompensacijos mokamos dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo, o šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad specialiąsias žemės naudojimo sąlygas nustato tik šis įstatymas, o kituose įstatymuose nustatyti kiti ūkinės ir (ar) kitokios veiklos apribojimai nelaikytini specialiosiomis žemės naudojimo sąlygomis. Toks teisinio reguliavimo pakeitimas lemtu, kad kompensavimo atveju sumažėtų, nes, pavyzdžiui, didelė dalis miško savininkų negalėtų gauti kompensacijų už nustatytus miškų ūkio veiklos apribojimus saugomose teritorijose, atsirandančius taikant miškų grupių teisinį režimą, įtvirtintą Miškų įstatymu, nes šie apribojimai nelaikomi specialiomis žemės naudojimo sąlygomis;
- Įstatymo projektu Nr. XIIP-4791 siekiama nustatyti, kad saugomose teritorijose taikomas kompensavimo mechanizmas apimtų visumą nuostolių, kaip nustatyta Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 13 straipsnyje. Nustatyta, kad saugomose teritorijose taikomo kompensacijų mechanizmo nepatrauklumą iš esmės lemia tai, kad kasmetinės

kompensacijos už miškuose taikomus apribojimus yra per mažos ir kompensacijos teisė nutrūksta, kai pasikeičia žemės sklypo savininkas. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projektą Nr. XIII P-4791 siūloma tobulinti ir saugomose teritorijose taikomą kompensacijų mechanizmą keisti tokiomis teisinio reguliavimo priemonėmis:

– tobulinti Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 32¹ straipsnio 3 dalies 1 punkte nustatyta kasmetinių kompensacijų privataus miško savininkams apskaičiavimo principą, kad būtų išvengta situacijų, kai kasmetinė kompensacija sumažėja iki socialiai neteisingo lygio tik dėl to, kad skaičiavimuose naudojamos vidutinės metinės palūkanų normos sumažėja priartėdamos prie 0 reikšmės arba tampa neigiamomis ir todėl kompensacijos nemokamos. Siūlytina įstatymu nustatyti mažiausią kasmetinės kompensacijos skaičiavimuose naudojamą palūkanų normą, kuri užtikrintų teisingą kasmetinės kompensacijos dydį;

– tobulinti Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 32¹ straipsnio 4 dalies 1 punkto nuostatas, kurių taikymas šiuo metu lemia, kad teisė į kompensaciją nutrūksta, jeigu pasikeičia žemės sklypo savininkas, todėl nuostolių patiria parduodamo žemės sklypo savininkas, nes dėl tokios sąlygos sumažėja parduodamo žemės sklypo rinkos vertė, arba socialinį neteisingumą patiria paveldimo žemės sklypo paveldėtojai.

5. Derinimas:

- Be pastabų suderinta su Žemės ūkio ministerija ir Lietuvos savivaldybių asociacija. Iš Finansų ministerijos pastabų negauta;
- Neatsižvelgta į vieną Teisingumo ministerijos pasiūlymą Vyriausybės išvadą formuluoti kaip nepritarimą. Aplinkos ministerijos nuomone, tikslas tobulinti galiojantį kompensavimo mechanizmą saugomose teritorijose geras, bet pasirinktos priemonės netinkamos, todėl negalima visiškai atsisakyti reglamentuoto kompensavimo mechanizmo Saugomų teritorijų įstatyme, nes ne visi veiklos apribojimai laikomi specialiosiomis žemės naudojimo sąlygomis; Reikėtų tikslinti galiojančias Saugomų teritorijų įstatymo 32¹ straipsnio nuostatas, nustatant sąsajas su Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatomis, sukurti aiškesnį ir patrauklesnį kompensavimo mechanizmą;
- Projektas 2020-12-08 svarstytas tarpinstituciniame pasitarime, po kurio rengėjai Projektą papildomai darbo tvarka derino su Teisingumo ministerija ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupe;
- Patikslintam Projektui Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė esminių pastabų neturi (pateikia vieną techninio pobūdžio pastabą dėl Projekto tikslinimo).

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatomis – Projektas tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlytina Projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime ir Vyriausybės posėdyje (B dalyje).

Ekonomikos politikos grupės vyresnioji patarėja

Jurgita Gaižiūnienė

Jurgita Gaižiūnienė, tel. 8 706 63780, el. p. jurgita.gaiziuniene@lr.lt